

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Magyarországon: negyedévre 8 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— nov. 29.

(Jules Verne és Jókai.) A nantisi liceum ifjusága érdekes felhívást intézett Franciaország diákságához. Jules Verne szobra érdekében. Arra kéri a diákságot, hogy mindegyik tagja annyi garast adjon Jules Verne szobrára, a hány Verne-könyvet már elolvasott. Ha a felhívásnak fogadata lesz, sok millió sous kerül össze, mert Jules Verne könyvein nem egy, hanem négy-öt francia nemzedék nevelődött fel a hatvanas évektől kezdve, mikor az *Öt hét a léghajón* és *Strogoff Mihály* megjelentek, mind a mai napig, mikor Jules Verne posztumos művei: *A világ ura* és egyéb kerülnek nyomtatás alá. És Jules Verne szobrára bizonyára hatalmas összegek gyűlnek majd össze, mert azt az egy soust senkisé sem sajnálja ifjúkora legjobb szórakoztatójától. Pedig Jules Verne csak az ifjuság írója volt, kinek műveit husz éven felül már alig vették kezükbe az emberek. S nekünk egy Jókaink volt, a ki az ötvenes évek óta nemcsak az ifjuságot, hanem a felnőttek óriási olvasótömegét is ellátta zsenijének hatalmas forrásból áradó aranyával, s mégis, mikor halála után felhangzott a jelszó: Szobrot Jókainak! — megdöbbentő lassúsággal kezdtek szivárogni a fillérek a szoboralap javára s most, csaknem két esztendővel Jókai halála

után, alig harmincezer korona van együtt arra, hogy a nagy írónak amugy is halhatatlan alakját éroben megörökíthessük. Ha pedig a meghiggadt koruk nem akarják leróni tartozásukat nagy meseszövőjükkel szemben: mi is az ifjusághoz fordulunk, a mely sajnos, szintén megfélekedett eddig erről a háláról, a mely szinte kötelesség. Az ifjuság még lelkes, szíve még hangosan tud verni egy reki kedves név kiejtésénél; az ifjuságot még ideálok hevitik: vegye hát kezébe az ifjuság a Jókai szobor ügyét. Alig néhány fillerre van fejenként szükség ahhoz, hogy Jókai szobrára százezrek kerüljenek össze. Csak egy két fillért adjon minden ifju ember, a ki olvasta Jókai műveit. Annyiszor egy fillért, a hányszor annak az óriási fantáziának mesealakjai izgatták, s a szobor máris a legerősebb anyagi alapra fog felépülni. De azt a fillért azután senkisé sajnálja!

tént meg a közigazgatás ugynevezet. egyszerűsítése, a számvevőségek államosítása s ezt akkor joggal tekintették az első lépésnek a közigazgatás államosítása felé. Azóta azonban változott a felfogás. Bizvást állíthatjuk, hogy csaknem mindazok, akik még egy-két év előtt lelkes hívei voltak az államosítás eszméjének, most határozottan ellene vannak. Oka ennek a felforgatott politikai viszonyokban keresendő s ez az ok éppenséggel nem kicsinyelhető. Ezt az okot elfogadjuk mi is és kijelentjük, hogy nekünk a közigazgatás teljes államosítása mindaddig, míg teljesen ki nem épült a magyar nemzeti állam, nem kell.

Soroljuk el azokat a jogos kifogásokat, melyeket a mai közigazgatás ellen felhozunk.

Az első jogos kifogás az, hogy a legtöbb vármegyéken és törvényhatósági joggal felruházott városban egyes familiák kezében van minden hivatal és minden befolyás. Apáról fiura száll a közigazgatási karrier, a legerőszakosabban érvényesül a protekció és tobzódik a klikkrendszer. Az egyes hivatalokra nem azokat választja rendszerint a sógorság, komaság, protekció és paktumok alapján megválasztott megyebizottság, akik erre érdemesek, hanem

A közigazgatás államosítása.

— nov. 29.

Ujabbán megint aktuálissá lett a közigazgatás államosításának kérdése. Volt idő, mikor az egész magyar közvélemény csaknem egyhangulag követelte ezt a nagyszabású reformot, benne látván egy jobb és olcsóbb közigazgatás biztosítását Széll Kálmán alatt tör-

Dalok.

I.

Csillagos ég, borulj sötét fellegbe,
El van már az én nyugalom temetve.
Gyászos légy, mint az én fájó,
Bubánatos kebelem:
Minek is van érző szívben szerelem!

Huzd rá, cigány, pendüljön a cimbalom!
Ömöljön el érzésem a vig dalon.
Ne tudja meg a hűtlen lány,
Kit szerettem oly hiven,
Hogy a bánat elepeszti hű szívem.

II.

Sirjon a hegedű,
Hasítsa s léget,
Hogy feledhessélek
Hűtlen babám, téged!

Huzzad cigány, huzzad,
Azt a vigat nekem,
Ugyis bánat árja
Önté el a keblem.

Huzzad, cigány, huzzad
Raggelig a nótát:
Ha elhagytál, rózsám,
Jó az isten, jót ad!

Szini Péter.

Hépek Japánból.

(Dr. Michant)

Európa figyelme ma Kína és Japán felé fordul. Egyiket sem ismerjük, pedig mindkettőre nagyon kíváncsiak vagyunk. És el lehet bátran mondani, hogy mind a kettő megérdemli a figyelmet. Csak Japánt vegyük. Egy külön világ, sajátos néppel, külön szokásokkal és — amit épen nem hinnék róla — elragadó természeti szépségekkel.

Április és november Japánban olyan időpontok, melyeket az embernek jól meg kell jegyezni. Az a „sakonranó anami” ez a „kikonno anami” (cseresznye és chrisanthin virágzásának) az időszaka. Nagyszerű ünnepek ezek; a természet rendezőjük és egész Japán vallásos kegyelettel tekint feljűk.

Azok iránt a nagyszerű jelenetek iránt, melyeket a nagy impresszárió színpadon in gyen mutat be nekik egy nép sem mutat a világon nagyobb tiszteletet, mint a japáni. Templomaiban nyilvánosan imádja a termé-

zet szépségeit. A virágok szeretete náluk egész ezenvedélylyé fejlődött. Annak a módja, hogy hogyan kell egyik másik virágot a Szatuma virág cseréphe ültetni, egész etikai jelentőségű dologgá fejlődött, amire külön tanárok tanítgatják a japán arisztokrácia leányait. Párisban olyan iskolát állítottak fel, amelyben meg lehet tanulni főzni, Japánban már régtől fogva áll fenn egy olyan intézet, amelyben a osokorkötés művészetét lehet elsajátítani. Az egész női nevelésnek az az alapfeltétele, hogy a leány megtanuljon csokrot kötni.

Egy japán hajdon, aki néhány cseresznyegalyat nem tud egy bronzvázában kellő csinnal elhelyezni, vagy esetleg ügyetlenséget árul el a Maia oltárára szánt virágok kiválasztásában, csak olyan kicsinylésben részesülne, mint — hogy egyebet ne mondjak — egy Európai hölgyecske, ha nem tudná a zongorán a „kolostor harangjait”, vagy „A rózsza keringőt” kiverni.

Egyik másik virágnak, mely a japánok különös kegyeiben áll, a nyílása nemzeti ünnepek kezdetének jele országszerte. Tavasszal a muni (szilvafa) virágzása okoz egész bucsujárásokat azokba a kertekbe, melyek a szilvafái virágairól híresek. Ez itt körül belül annyit jelent, mint nálunk a farsang. A férfiak tekintet nélkül arra, milyen ranguk, elvegyülnek egymás között és kedé-

Gőzmosóda

Debrecen, Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Gyűjtő-kocsi.

azokat, akiket hiveik feltolnak. Így esik meg bizony igen sok törvényhatóságban, hogy a jó erők évtizedekig tengődhetnek hivatalukban, míg tejfelesképű, üresfejű protekciósak mért-földesizmákban haladnak előre. Sok vármegyében üresfejű legénykék állnak a legfelelősségteljesebb s a legtöbb tudást igénylő hivatalok élén s hogy ilyen vezetés mellett a közigazgatás nem lehet ideális, az természetes.

Másik rákfenéje a mai vármegyének a korrupció. A sógorság, komaság révén lehetővé van téve, hogy esztendőknél át feljönnek bizonyos bünyös visszaélések, a miknek rendszerint egy-egy revolvergolyó vagy a börtön vet véget. Emlékezzünk csak vissza a Krivány-féle sikkasztásokra! Alig van vármegye, ahol a legutóbbi tíz esztendő alatt kisebb-nagyobb sikkasztápnémet nem követnek el s ezeket a sokékeat természetesen a közönség fizette meg pótladó formájában. Ugyancsak a sógorság, komaság s a klikkek teszik lehetővé a közszállításoknál és a középítkezéseknél a kisebb nagyobb panamákat s minden néven nevezendő visszaéléseket.

Harmadik kifogás a vármegye ellen, hogy közigazgatása ósdi, lassu s messze mögötte marad például az állami hivatalok ügykezelésének. Tanulatabb, gyakoroltabb személyzetre s nagyobb hivatali buzgóságra van szükség. Ahol azonban klikkek és rokonsági kötelék döntik el, ki milyen hivatalba kerüljön, ott laza a szubordináció s munkakedv nem megy érdemszámba.

Az állami közigazgatás minden esetre radikálisan orvosolná mind emebajokat, rend, figyelem és hivatali buzgóság költöznek be az államhatárlommal együtt a vármegye kuriába.

Van azonban az éremnek egy másik oldala is. És pedig az, hogy a mai

vármegye dacára az ő fogyatékosainak bevehetetlen sánca az ősi magyar alkotmánynak. Nagyon jól tudjuk, hogy jöhetnek személyek, jöhetnek kormányok, amelyek megrendítik az alkotmányunkba vetett bizalmat s országukat elnyomni, letiporni akarják. A törvényhozás, melyet minduntalan haza lehet küldeni, nem elég erős az alkotmány megvédelmezésére, de az ősi vármegye, amint látjuk, még mindig elég erős arra, hogy az élethalál támadásokat visszaverje. Nemzetünk fennmaradása még mindig nem nélkülözheti azt az erőt, amely a vármegyék ellentállásában rejlik; az állami közigazgatás pedig egyszeriben megfosztaná a nemzetet ettől az erőtől, amely nélkül bizony még ma is elpusztulhatna az ország.

Ezért van szükség a vármegyére, illetve a törvényhatóság autonómiájára.

Ellenben van egy biztos, radikális mód, amely mellett a vármegye-közigazgatást ideálissá lehetne tenni, anélkül, hogy autonómiáját elveszítené.

Ez a mód az általános és titkos választói-jog, amely nemcsak képviselő, hanem a törvényhatósági választásokon is kizárólag terjesztendő. Azok a megyebizottsági tagok és hivatalnokok, akiket az általános titkos választói-jog alapján választanak meg, megszabadulnának a rokonság és a klikkek nyűgétől, mert ahol a nép választ közvetlenül, ott tisztának kell maradnia a léleknek — és a zsebnek.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, nov. 29.

A merre ma politikások jártak, mindenütt szájról-szájra adták tovább a hírt, hogy december 19-én feloszlatják a képviselőházat. A hír mindenfelé kellemetlenül ha-

tott és a koalícióban azzal válaszoltak rá, hogy ıme a kormány most szaporítja büneinek lajstromát. Ugron Gábor így nyilatkozott a választásokról:

— Világos dolog, hogy az országgyűlés feloszlatása súlyos törvénysértés, mert a kormánynak nincs se költségvetése, se a tavalyi zárszámadás nincs elintézve. De azt természetesen találok, ha a kormány a Tisza-féle precedensre hivatkozik. Elég baj, hogy egyszer törtük a dolgot, másodsor már nem tűrhetjük.

Általában az ellenzéken rendithetetlenül biznak benne, hogy a nemzet ismét a koalíció mellett nyilatkozik.

(A félhivatalos cáfolat.)

Azonban a választás elrendelése még korántsem olyan bizonyos. A hír forrása megengedi, hogy kétségbevonhassuk és csak a politikai világ feszült idegességének kell tulajdonítani, hogy olyan hamar hitelt adtak egy szálló hírnök.

A kormány a félhivatalos szerint nem viszi piacra az ő terveit. Annyit azonban már a külső jelenségekből is konstatálni kell, hogy nagy szigorral jár el és minden hatalmi eszközt, odakoncentrálja, hogy a törvényhatóságokat megtartsa.

(A haladópart szaporodik.)

A haladópart a legközelebbi napokban szaporodni fog. A szabadelpvűpartból ugyanis néhány nap múlva érzékenyebb szecassió lesz, mely a haladópart felé irányul. Politikai körökben híre jár, hogy egy másik szecassió is készül a szabadelpvűpartból. Az alkotmánypártba akarnak belépni azok, akiknek inkább ellenzéki hajlamaik vannak. A Lloyd klub illetéknépen rövid idő alatt feloszlik és új part alakulások lesznek a magyar politika színterén.

(Kecskemét ellenáll.)

Kecskemét város ma ta totta Kada polgármester elnöklésével rendes havi köz-

lyes jó barátságban isszák, együtt a teát, virágnedveket és a sakét. Ezekon a napokon a „Főkelő nap” Templom kupolájára odalopózik az általános, ártatlan öröm molya.

Szinte azt hinné az ember, hogy az egész nép egy csapással gyermekké lett; egy kacér virág látása elég neki arra, hogy minden gondját elfelejtse, minden szenvedéséből kigyógyuljon.

Amint a tavasz beáll, hófehéren hull alá a virágok szirma, amitől a táj képe valami tündéres varázst nyer. Évről-évre ugyanaz a látványosság, ugyan az a fehér-félszínű park és mégis nem mulasztja el senki, hogy ne gyönyörködje az ébredés bájaiban, a japáni természet legremekesebb csodáiban.

A japáni költőket és festőket is itt ihletik meg legszerencsésebb eszméit, amint elandalodnak a viruló cseresznyefák szépségében az Quens de mure sima vagy az Q' Qji parkjaiban; madrigáll íróknak, aquarellfestőknek ez az örökös tárgyuk.

Néha olyan elragadón szép a természet Japánban, hogy az embernek szinte kedve volna haragudni mert a szépsége némi leg mesterkélte, csinált.

Tavasszal és őszel a színeknek olyan gazdagságával találkozik az ember, hogy az szinte úgy érzi, mintha egy festmény előtt

áll, mellyel a művész hatást vadászott. És képes volna rá mondani, hogy az egész egy színeszomjas festőnek a mondva csinált alkotása. Azzal vádoljuk a természetet, hogy hivalkodik, hogy a bájaít negédeskedéssel — ezzel az emberi gyarlósággal — becézi. Ősszel be van lepve az egész vidék a galyakról alshulló purpurszinnel, a levelek olyanok, mintha karmimba fűrésztörték volna őket, a föld is piros, a fák is pirosak és az ég esténkiat a rózsza legképzeltetlenebb színében pompázik. Ebben a ragyogó színpompában úgy érezzük magunkat, mintha magas ívű templom ablakokon beszürodő napvilágban fűródneünk és járunk keűnk, mintha egy tündérszép világban haladnánk tovább.

*

Talán mégis tavasszal legszebb a természet Japánban. Alig veti le téruháját, hattyu prémes fehér báli beléptől ölt magára. A még kopár ágakra ezüstfehér lepel borul, a fák koronájáról hófehér virágokból szövődött könnyű függöny hull alá. Az ég boltozats, az indigo mélységesen kék színben játszik. Egy lehet... és a virágok lehullatják szirmaikat s fehér lepelbe burkolózik a talaj. A térképe téliás, úgy érzi az ember magát, mintha dérral belepott fák között járna, kelne.

S a tokiói kertekben sétálók, mintha

csak jégvidékeket kutató hegymászók volnának.

Tessék csak az Quknó parkba menni a cseresznye virágzása idején. Közönségesen üres és meglehetősen komor sötét a fenyőfa őriások árnyékán ilyenkor azonban nagyon vig élet folyik benne.

Maga a kert hatalmas kiterjedésű, angol izlésben rendezett park japán cédrusokkal bokrokkal szeles sötányokkal. A közepén egy domb emelkedik, ahonnan kilátás nyílik egész Tokióra, tehát jókora darab földre, mert tudvalevő dolog, hogy Tokió terjedelemben Párist jóval felülmulja.

A tekintet minden akadály nélkül messze elszáll s megnyugazik a láthatár legmesszebb eső pontján. Azurkékbe ibolyaszínbe, rózsaszínbe burkolt mezőségek. Átellenben az egyetem épülete, a fák között fehérkő házak és alatt egy kis patak, amelynek a tükrét ősszel egészen ellepi a lotus virága, s ilyenkor tavasszal gazdag füvezet szegélyezi a parkjait, mintha csak egy báronyba foglalt tükör volna.

Mindez végtelenül nyugodt, egy kissé talán szomorúságra hangoló.

*

Mellettünk két japáni. . . .

Vaskályhák,

tűzhelyek, kályha ellenzők, nickel kályhatálcák, extra finom főzőedények, revolverek és töltények, és az összes vasáru cikkek, legjobb minőségben a legolcsóbban kaphatók: **Nánássy Lajos** Debrecen, a megyeházzal szemben.

vaskereskedésében.

gyűlését. A gyűlés nem vette tudomásul Laszberg gróf helyettesítéséről szóló leiratot, s kimondták, hogy vele nem tanácskoznak, intézkedéseit nem hajtják végre, a városházán levő főispáni lakást azonnal más hivatalos helyiséggé alakítják át. Végül elhatározták, hogy a behívott póttartalékosoknak segélyre szoruló családját segélyezni fogják.

(A komáromi installálás.)

A megyei közgyűlés délelőtt 10 órakor kezdődött, de már 10 óra előtt megtelt a terem megyebizottsági tagokkal. Kálmán Rudolf orsz. képviselő beszédbe kezdett, a melyen az összejöveteleiről beszélt. Beszéde közben megnyílt a főispán lakásának ajtaja és belépett rajta Kubinyi Géza. Fűlsike-títő lármája és abcugolás fogadta. Kubinyi várt néhány pillanatig, majd a csengővel próbált csendet csinálni, de mint-hogy az eredményre nem vezetett, felhívta Witausek Károly tiszteletbeli megyei főjegyzőt, hogy vezesse a jegyzőkönyvet. Majd az eskümintát mondta el harsány hangon, miközben folyton zajongtak. Többek között gróf Zichy Miklós orsz. képviselő az előtte lévő tintatartót a főispán felé hajította, a tinta az asztalon szétfreccsent, de Kubinyit nem érintette. Az eskü bevégezte után megkérdezte a főispán, hogy itt van-e a kir. ügyész. Minthogy ez nem volt jelen, a főispán kijelentette, hogy maga fogja a zavargók ellen az eljárást megindítani. Ezután pár szóval bekezesztette az ülést, kucsmáját fejére vágta, energikusan végignézett a tomboló sokaságon, sarkonfordult és bevonult lakásába. Ezután ismét felállott Kálmán Rudolf, hogy mint ő mondta, félbeszakított beszédét folytassa, és felkérte a megyei főügyészt, hogy mondjon véleményt a lefolyt aktus törvényszerűsége felől. Dogrányi József főügyész beszélni is kezdett, közben azonban megjelent a felyosón egy szakasz esendőr és a teremben lévőket egy esendőrkapitány távozásra szólította fel. A nagy zajban a esendőrtiszt nem is tudta befejezni szavát, de a közönség a Kossuth-nóta éneklése közben kivonult a teremből. Az utcán még összecsoportosult a tömeg és fűlyölés közben több ízben abcugolt a főispáni lakás ablaka előtt.

Farkas h. polgármester üdvözlésére Kubinyi főispán kijelentette, hogy felvirágozhatja a várost, de azokat, akik intézkedéseinek ellenszegülnek, könyörtelenül el fogja tiporni.

Kubinyi főispán az ügyészségnél feljelentést tett Zichy Miklós gróf ellen.

(Rudnay dolgozik.)

Laszberg h. főispán inzultálása ügyében a budapesti rendőrség ma kihallgatta Förster Aurél és báró Prónay Dezső megyebizottsági tagokat. Holnap kihallgatják a közgyűlésen jelen volt összes ujságírókat.

(A komáromi botrány.)

A komáromi installáció egyik nevezetes szereplője lett Zichy Miklós azáltal, hogy tintatartót dobott Kubinyi főispán fejébe. Mikor a közgyűlésnek vége lett Zichy Miklós grófot a vármegyeháza előtt ekképpen inzultálta Kubinyi jogász fia:

— Ez is gróf? Hitvány gazember! Zichy Miklós gróf hasonló módon válaszolt, mire a felek még a délután folyamán kölcsönösen provokáltak egymást.

(Bünavádi eljárás Fazekas főjegyző ellen.)

Fazekas Ágoston pestmegyei főjegyző ellen az ügyészség hivatalos hatalommal való visszaélés miatt megindította az eljárást.

(Gulner várnagy felfüggesztése.)

Laszberg főispán felfüggesztette Gulner Pal pestmegyei várnagyot azért, mert főispáni intézkedését nem fogadta el.

Pestvármegye eseményei.

— nov. 29.

Pestmegye tisztviselői körében a legnagyobb bizonytalanság uralkodik abban a tekintetben, hogy a viszonyok miként fognak rendeződni. A helyzet most az, hogy van két főispán: Tahy István, akit a király nevezett ki és Laszberg Rudolf gróf, akit helyettesül küldöttek Pestmegyébe; van továbbá három alispán: Bericzky Lajos, a törvényesen megválasztott, továbbá Vigyázó Ferenc gróf helyettes, akit hétfőn választott meg a közgyűlés és Dalmady Győző, aki a sorrend szerint helyettesítette az alispánt illetőleg Fazekas főjegyzőt, mint az alispán helyettesét; végre, van két főjegyző: Fazekas Ágost, akit a helyettes főispán az állásától felfüggesztett és Römer Róbert, akit Laszberg gróf főispán nevezett ki főjegyzővé.

Hire járt ma reggel, hogy Vigyázó Ferenc gróf, a Nemzeti Kaszinó több mánás tagjával fog megjelenni a megyeházán, hogy elfoglalja az alispáni hivatalát. Délig azonban ez nem történt meg.

Annak is hire járt, hogy Laszberg gróf főispán felfüggeszti a hivatalától Szabó Géza és Agoraszó Tivadar jegyzőket, valamint Gulner Pál várnagyot. Ez iránt volt alkalmunk megkérdezni Laszberg grófot, aki azt jelezte ki, hogy ő egyelőre senkit sem szándékozik felfüggeszteni, kivéve, ha valakinél a hivatalos teendői ellátásában renitenciát tapasztal.

A tisztviselői körében aggodalmat okoz az is, vajjon a fizetéseket december elsején folyósítatja-e a helyettes főispán.

A megyeházát még most is állandóan nagyszámu rendőrség őrzi.

Egyház és iskola.

A református zsinat. A református zsinat ma folytatta tanácskozásait Bánffy Dezső báró főgondnok és Kun Bertalan püspök elnöklése mellett. A tegnapi ülésről szóló jegyzőkönyv hitelesítése után az elnökség bejelentette, hogy Tüdős István, Szunyogh Szabolcs és Biky Károly helyett, akik a tavábbi tanácskozásokon elfoglaltságuk miatt nem vehetnek részt, Szabó Endrét, Sinka Sándort és Kies Bertalant hívják be. Ezután folytatták a zsinati törvénytervezet alkotmányi részének tárgyalását. Sorra következett a második fejezet amely az egyházmegyei hatáskörét állapítja meg. Szól az egyházmegyei közgyűlés összehívásáról, megnyitásának formáságáról, vezetéséről, a közgyűlésről ok nélkül elmaradtak irányában követendő eljárásról, a közgyűlés tárgyairól, tanácskozási szabályzatáról és ügyrendjéről. A szakaszokat csekélyebb, jobbara stílárius módosításokkal elfogadta a zsinat, és azután rátért a tervezet harmadik részének tárgyalására, amely az egyházkerületek működési körét állapítja meg.

IRODALOM.

Régi okiratok és Levelek Tára. Ennek a felette érdekes és nagybecsű havi folyóiratnak 2. füzeté megjelent rendkívül vonzó és érdekes tartalommal. Dr. Barcsa János, Oláh Gábor, Révész Kálmán, Dr. Vértessy Gyula és még többen igen tanulságos és értékes közleményeket irtak ebbe a nagybecsű folyóiratba, mely állandóan változatos, vonzó tartalmával, csinos, kellemetes külsejével lézapot tölt be az irodalom és történelem körében s az érdeklődőknek figyelmét különösen felhívjuk, hogy ezt a városunk tanácsának támogatásával megjelenő folyóiratot szeretettel vegyék pártfogásukba.

—16.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— november 29.

Fekete hajókkal várták
Jó Kubinyi Gézákat,
Kő, zsvivaj kisére folyton
Főispáni csészát.

Hajón akasztófa... Isten,
Isten, engednéd-e:
Bitó és fekete hajó
Legyen jövőnk képe!

A tél kezdetén.

— nov. 29.

Már elvirul ma holnap az őszi rózsa is, nincs virág sehol a természetben, nincsen derült, mosolygós ég, az ember beszorul meleg szobájába.

Beköszönt ilyenkor egy kevésbé poetikus dolog is, a természet megszokott rendje gyanánt: a baromfi lopás!

Sirva bucsuzik el az ember a haldokló természetűtől, míg az esti és hajnali órákban Debrecen csibészei a baromfi ketreceket dézsmálják, szemtelen közönnyel a nagy természet siralma iránt.

És még csak lépre sem mennek az őszi harmattól, náthától nem főlők, edzett, bátor lelkek ezek, nem ijednek meg egyhamar a magok árnyékától.

Ezek a baromfi lopások most már napirenden vannak, a külsorokon, a kertekben minden effajta állatok eltűnnek, hová, azt csak a jó isten tudja.

A rendőrség erre felé nem kutat, ők a fő posztokon vannak elhelyezve, merre felé a nagyságos urak laknak, ezeknek az életét őrzik ők csupán.

Tehát a nemes haramia testület nyugodtan lop s egyre lop.

Talán őrjáratot kellene ellenük indítani, hogy meglehetne őket csipni?

De minek.

Rendőr bácsi éjjel inkább szunyókál álldogáló helyzetében, bizony ő kelme még nem csak nagy, de ilyen lei-pici tolvajokat sem fogott el.

A mi rendőrségünk békeszerető, így hát csak hadd lopjanak — ezentul is.

Ez a legkönnyebb kereset.

a. — b.

— Felolvasó-est. Ma november 30-án délután 5 órakor a róm. kath. főgymnásium disztermében a második felolvasó-est tartatik a következő műsorral. 1., Nyitány és egyveleg a „Gyarmatosok“ című nagy új operettből. Szövegét és zenéjét szerző dr. Széll Kálmán, zongorán előadja maga a szerző. 2., Az elektromos hullámok és azok alkalmazásai kísérletekkel előadja és bemutatja

Eberhardt Béla főgymnásiumi kegyesrendi tanár; 3. a.) Abt. „Oh mondjad csak egyszer“; b.) Dalok, éneki Főti Frida urhölgy, zongorán kíséri Huber Miksa karnagy; 4., Wagner R. „Tanhäuser ábránd“ zongorán előadja dr. Mariska György; 5., A színes fotografálásról Ruzicska Gyula; 6., a) Goënz Dániel „Romance“, b) Huber Károly „Repül fecském“ magyar ábránd hegedűn előadja Munkácsy János zongorán kíséri Huber Miksa ur.

— A debreceni kórház szubvenciója.

Napokkal ezelőtt az a hír járta be a fővárosi és vidéki sajtót, hogy a belügyminiszter minden indoklás nélkül megvonta a debreceni kórház rendes szubvencióját. Minden valószínűség szerint a tényállás nem ismerése adott tápot e hír elterjedésének. Tudnivaló, hogy a kórházak, s úgy a debreceni köz-kórház is, semmiféle szubvenciót nem kapnak sem a belügyminisztertől, sem más valakitől. A belügyminiszter csupán a városok által havonként felterjesztendő kimutatók alapján esetről-esetre utalványozni szokta az országos betegápolási pótadó terhére azon összegeket amelyeket a városok az idegen illetőségű betegek után felszámítanak. Ezenyiben érdeklik tehát a debreceni köz-kórházat is, mint a többi kórházat, a belügyminiszter esetleges intézkedései. Miután a belügyminiszter fentérintett utalványozása sokáig késett s már a városnál nyugtalankodni is kezdtek elmaradása miatt, mert a számadás képeaités miatt akadályba ütközött, — keletkezett a szubvencióról szóló újból-hír.

— Az állandó választmány ülése.

Hajdúvármegye állandó választmánya ma délelőtt tartott ülést Weszprémy Zoltán főjegyző elnöklése alatt. A december 7-én tartandó közgyűlés elé kerülő tárgyakat látták el javaslattal. Az állandó választmány december hó 6-án délelőtt tartja folytatólagos gyűlését.

— **A Kaszinó estélye.** A debreceni Kaszinó December hó 9-én este 9 órakor összes termeiben Kaszinó estélyt rendez. Ez a mulatság, mint minden évben, úgy most is nagyszabásúnak, sikerültnek ígérkezik, a rendezőség mindent elkövet, hogy a kaszinó tagjai s családjai egy kellemesen eltöltött este emlékeit vigyék haza.

— **Vizvezeték és csatornázás.** A függetlenségi és 48-as párthoz tartozó városi bizottsági tagok kedden délután 6 órakor a függetlenségi körben értekezletet tartottak, a melyen foglalkoztak a vízvezeték és csatornázás ügyével. Három óra hosszat tartó, beható vita után elhatározták, hogy a javaslat általánosságban elfogadják, de egyelőre csak a 12 kut megfúrására adnak a tanácsnak meghatalmazást és ha ez megtörtént és elegendő lesz a vízmennyiség a vízmű táplálására, akkor fogják csak lefektetni a csőhálózatot és állítják fel a viztartókat. — A vízvezeték és csatornázás ügyéről egyébként dr. Burger Péter orvos rópiratot is adott ki, amelyet megküldött a tanács az összes bizottsági tagoknak. A részletkérdések egyelőre függőben maradnak, tehát lesz idő és alkalom rá, hogy a ház és telektulajdonosokra eső terhek aránytalan-gain segítsenek.

— **Féktelenkedő kutyák.** Debrecenben nemcsak a betörők és gyilkosok, de még a kutyák is veszélyeztetik a közbiztonságot. Ezek a garázda négy lábúak (isztelet a kivételnek) melyeknek a törvényszabta tilalom szerint behuzott farkokkal és szájkosárral zsinigre fűzve kellene a külvilággal érintkezni, tudniillik szabadon és nagy büszkén lődörögni az utcákon. Nem igen tördőnek vele, hogy ezzel megszegik a kutyák etiketi szabályait, de mért is okozna ez nekik gondot, mikor a gazdáik is füttyölnek a

a törvényre és korlátlan szabadságot adnak nekik. Hogy a kereskedések elé kirakot holmikra sem olyan — mint a szentelt víz — a kutya ténsurak féktelenkedése hát az bizonyos, de nagyobb bajennél az utcán járóknek tőlük származó veszedelme. Mert immár vakmerőségükben annyira mennek és úgy elhatalmasodtak Debrecenben a kutyák, hogy rakásra marják az embereket. Bizonyítja ezt már a héten mindennap előfordult esetek közül Juhász Józsefné Hatvan utca 6. szám alatti lakosnak tegnapi kalandja is. A szerencsétlen asszonyt ugyanis a József kir. herceg-utcaon megtámadta Hochfelder Jakab ur vele nem rokonszenvező kutyája és borzalmasan összemarta. Ugy hogy hetekig eltart, míg sérülései begyógyulnak. Nagyon kérjük a rendőrséget szüntesse meg a kutyák között terjedő anarchista mozgalmat.

— **A zárszámadások.** Debrecen sz. kir. város házipénztára által kezelt utalpapénztár 1903–1904. évekről szerkesztett zárszámadásai az 1890. évi I. t. e. 28. §-a értelmében a polgármesteri irodában folyó évi november hó 29. től december hó 14. ig 15. napi közszemlére kitétetvén erről a város közönségét azzal értesíti a polgármester, hogy az ellen a netaláni észrevételeiket hozzá a fent kitett határidő alatt beadhatják.

— **Póttárjegyzőket** adtak ki Debrecen sz. kir. város törvényhatóságának 1905. évi november hó 30. dik napjára kitézött bizottsági rendes közgyűlése tárgysorozathoz. Itt következők: 32. A debreceni tornaegyletnek kérvénye az 1906. évi országos torna-versenynek Debrecenben tarthatása alkalmából segélyeztetése iránt.

— **A december 3-iki társas est.** A debreceni jótékony nőegylet társas estéje iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a páholyjegyek mind elfogytak. A belépő személyjegyek is napról napra jobban kelnek, miért is kérjük a közönséget, hogy siessen belépőjegyet váltani Molnár Ferenc ur divatnagykérésében. A társas est programja bizonyára mindenkit ki fog elégíteni. — Gyönyörű lesz a jeles költőnek Stávay Gyulának prologja, akik szeretik a művészi zongorajátékot, azok nem is élvezetet fognak találni a Boszay Istvánné (tanárné) urasszony játékában, Vass Antalné urasszony egy monológot fog előadni és mi, akik őt már más alkalmából hallottuk, megvagyunk győződve, hogy most is magával fogja ragadni a halgatóságot, ki ne ismerne Zivuska Irén urleány gyönyörű hangját és énektudását, melyben már annyiszor volt alkalmunk gyönyörködni, a művészlelkű Zilahy Gyula, városi színházunk igazgatója bizonyára nagyban fogja emelni a társas est művészi szintjét és Weszprémy Andor, a kis hegedűművész precíz játékával, kitűnő zenei technikájával méltóan fogja befejezni a társas est műsorát. A rendezőség ez alkalommal nem bocsát ki névre szóló meghívókat, hanem ez uton kéri fel társadalmunk minden osztályát, hogy szíveskedjenek eljönni ezen jótékony célra rendezett társas estére, melynek jövedelméből a debreceni jótékony nőegylet a szegények és árvák könyeit fogja letérülni. Az est kezdete délután 5 órakor.

— **A Petőfi dalkör** december 3. ik napján délelőtt 11 órakor az egyleti helyiségben (Füvészkert utca 2. ik szám a földszint) rendkívüli közgyűlést tart.

— **Ellopták a tajtékpipáját.** Nagy Gábor Homok utca 30. szám alatti lakos tegnap délután betért egy pár pohár borra a Csapó és Csillag utca sarkán levő csap-székbe, ahol alig néhány pernyi időzés alatt valaki elemelte jóképű tajtékpipáját. A rendőrség keresi a tolvajt.

— **Próbabál.** Alföldy Károly és László táncitanítók meghívót adtak ki a f. é. december hó 2. án, (szombaton) az „Arany Bika“ szálloda disztermében Magyar Testvérek zenekara közreműködésével rendezendő táncvizsgára. Belépti díj személyenként 2 korona. Páholy-jegy 2 korona. Páholyba menőknek személy-jeggyel is el lehet látni magukat. A táncok sorrendje itt következik: I. Rész. Kezdeté 7 órakor. A vizsga ünne-

pályas megnyitása. 1. Polonaise. Kezdek I. és II. osztály. 2. a) A helyes testtartás és szabályos mozgás elérésére szolgáló gyakorlatok. b) Manőlépés és a legagyszerűbb tánc lépések különböző útemek szerinti beosztása, átvezetése táncalakzatokra. c) A magyar tánc alaplépései. 3. Menuett. I. oszt. 4. Tarentella. Lejti: Sós Lilla, II. oszt. 5. Vigadó. II. oszt. 6. La Madrilén. Lejti: Alföldi Károly. 7. Palotás, III. oszt. (Haladók) 8. Magyar Szóló. Lejti: Vörös Matild és Gyarmathy Miklós. 9. Tavasz ébredése. Ballet. Előadja 16 növendék. 10. Négyes és csárdás. Mindnyájan. II. Rész. Kezdeté 9 órakor. Tánc-est szerint.

— **Halálozás.** A Schmeer-család mély fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy a forrón szeretett jó férj, a legjobb atya, nagyapa és testvér Schmeer Sámuel f. hó 28. án, áldásos életének 70. ik, boldog házasságának 36. ik évében váratlanul elhunyt. A drága halott földi maradványai f. hó 30. án délelőtt 10 órakor fognak a Hatvan utca 70. sz. háztól a helybeli izr. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

— **Tolvaj cseléd.** Révi Nándor dr. ügyvédi a napokban panaszt emelt a rendőrségen, hogy a szekrényéből többféle holmi és 100 kor. bankjegy eltűnt. A nyomozás során kiderült, hogy özvegy Tóth Dánielné Tót Mária nevű szakácsné leánya a tolvaj, akinek a Homokkert I. járás 95. sz. a. lakásán a lopott ruhaneműket meg is találták. A leány azonban tagadja, hogy a 100 koronás bankót is ő lopta el.

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozások osztályánál a következő halálozások jelentettek be: Özv. Kovács Andrásné ev. ref. 76 éves, Pintye György g. kath. 62 éves, Récsy Gusztáv r. kat. 22 éves, Schmeer Sámuel izr. 70 éves, Faragó István ev. ref. 77 éves, Gile László g. k. 13 éves, Tóth Károly ev. ref. 8 éves.

— **Ingtatlanok forgalma Debrecenben.** Debrecen város veszi a debreceni 3916 sztykvbca foglalt József kir. herceg utca 67. sz. házat árverésen 12000 koronáért. — Kovács Imre és Kovács Zuzsanna veszik a debreceni 7399. sztykvbca foglalt 10 hold 773 négyszögöl ujosztású földet Szabó Mihálynétől 8600 koronáért. — Sándor János és neje Boldizsár Juliánna veszik a debreceni 4412 sztykvbca foglalt 315 négyszögöl tégláskerti szőlőt Németi Jácostól 693 kor. — Kálmán János és neje Balogh Juliánna veszik a debreceni 3988 sztykvbca foglalt 588 négyszögöl tégláskerti szőlőt Sándor Imre és neje Boldizsár Juliánától 1800 koronáért. — Róz Gábor és neje Balla Juliánna veszik a debreceni 8786 sztykvbca foglalt 88 négyszögöl ujosztású földet Simon Báltintól 1150 koronáért. — Balogh István és neje Viola Julián veszik a debreceni 2629 sztykvbca foglalt 731 négyszögöl tégláskerti szőlőt Harsányi Gábor és neje Nyilas Zsófiától 1034 kor. 80 fillérért.

x **LETZTER JOZSEF** fényképezési, testészeti és fényképnagyítási műterem Pestváros 44. ár. Ujfalu-sz. ház. Állandó fényképfelvitel a műterem kapubejáratánál levő kárákban.

x **Férfi divat ingek** készen és mérték után 1 frt. 75, 2, 250. és 3 frt. legszebb nyakkendők 50 krtól, kitűnő angol keztyűk, sport és divat kalapok Fekete férfidivatüzletében.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Véres utcai harc. Lövöldözés az éjszakában.

Lelőtt csizmadia segéd.

— nov. 29.

(Saját tudósítónktól.) A Rákóczy és Csapó utcák tájékának éjszakai esendjét tegnap véres verekedés, harci-

lárma, lövések zaja verte fel. A Rákóczy utcán levő Király féle kurta korcsma előtt összeröfönt egy csapat részeg csizmadiák legény és valóságos háborút rendezett, melyben az ólmos botokon és dikicséken kívül nagy szerep jutott a revolvernek is. Az érdekes társaság egyik féktelen indulattól elragadott tagja ugyanis bosszujától ösztönözve kotyagos fejjel lyukat lőtt a legvitézebb szaktárs mellébe, akit a golyóbis igen veszedelmesen megsebesített úgy, hogy most élet halál között lebeg a kózkórházban.

Az esetről tudósításunk a következő:

(Csizmadiák vasárnapja.)

Kedd a csizmadiák vasárnapja. Ekkor van ugyanis a csizmadiák vásár, amely után áldomást isznak. Ennek a régi szokásnak hódolt tegnap Horváth Mihály Kut-utca 100 sz. a. lakó 21 éves csizmadiák legény is aki az öcsével Horváth Lajossal és Takács István nevű cimborájával este mulatni ment. Először a Kut és Kótmalom utca sarkán levő bormérésben ittak, ahonnan 10 óra után elmentek az Ungvári bormérésbe majd pedig onnan is eltávozva egy 10-11 óra tájban a Rákóczy utcán levő Király féle csapszékhöz tértek be, ahol Nagy Sándor csizmadiák legény is ivott Marozsán, Varga és Marityán István barátaival. A két társaság kölcsönös barátságos üdvözlés után összevagyult és a vig legények az ott időgáló Szabó Miklós táncmestert is maguk közé telepítve együtt folytatták a mulatozást. Ekközben Nagy Sándor és Horváth Mihály, akik nem a legjobb barátok voltak a bortól felhevülve szóvitába elegyedtek és csakugy próbaképen össze mértek az erejüket. Ólra mentek és dula kodni kezdtek, de megint csak megbékültek. A nekítüzesedett Nagy Sándor később még testvér poharat is ivott Horváttal, aki ekképen kérte:

— Legyünk békességben cimborá.

(A verekedés előzményei.)

Éjféltől után 2 órára járt az idő, mikor a társaság a korcsmáros felszólítására felke rekedett és távozni készült. Először Horvá ték hagyták el az ivót. A korcsma ajtó előtt azonban megvárták az utánok jövő Nagy Sándorokat. Amint aztán az utcán megint összekerültek, hogy hogyan a két kaptos kompánia egymásnak támadt és csunyán összeverekedett. A verekedést vagyis a harc i tüzet főképpen Nagy Sándor szította. Ő és társai botokkal felfegyverkezve alaposan helybenhagyták a Horváth pártot, mely végre is csufos futással volt kénytelen menekülni a győzelmes ellenfél ütlegei elől. Nagy Sándor vérszemét kapva diadal ordítással egymagában utána vetette magát a menekülő Horvátkéknak és utólérve őket újból megütközött velük és ólmos botját el tette rajtuk. Győzelmi mámorban uszva tért vissza társaihoz és miközben diadalittasan mutogatta nekik az eltört botot dicsekedve jegyezte meg:

(A bosszu.)

— Jót adtam nekik. Nem sokáig örült azonban a dicsőségnek. A Rákóczy utcán a Csapó-utca felé haladva kompániájával közvetlen előttük hirtelen egymásután három lövés dördült el, melyek közül az egyik Varga Istvánnak a füle mellett sü vitett el a golyó és a kabát gallérját is horzsolta. Meglepetve hőkentek vissza, a mikor észrevették hogy a sarkon Horváth Mihály tűnik eléjük kezében füstölő forgó pisztolylyal. Nagy Sándorban amint Horváthot meglátta, ismét ágaskodni kezdett a virtus.

— Várjátok szólt a cimboráinak, majd mindjárt elveszem én tőle a revolvert.

Ezzel a házak falához lapulva, lassan a közelébe akart férközni Horváthnak, aki megsejtette a dolgot és rákiáltott:

— Ne közelíts hozzám, mert lelöllek.

Nagy Sándor azonban rá sem hederített a figyelmeztetésre, hanem nagy hátran felére tartott. Ekkor Horváth rálőtt. A lövés talált és Nagy Sándor kezével mellébe kapva jalkiáltással összerogyott. Horváth erre futásnak eradt. Nagy Sándor társaitól üldözötve beszaladt a rendőrség büntügyi osztályára, a hol nyomban letartóztatták. A nagy lármára és lövöldözésre a közeli tüzoltó őrianyán az őrség figyelmes leit és kirohant az utcára, de már csak a sebesültet találták a helyszínen, akit előbb bevitték az őrszobába.

Onnan pedig később a kózkórházba szállították, ahol nyomban megjelent Mile Pál rendőrfogalmazó is, de nem tudta kihallgatni, mert nagyon rosszul volt.

(A kihallgatás.)

Ma délelőtt hallgatta ki a vizsgálóbíró a szerencsétlen legényt, aki nagyon zűrvárosan adja elő a történeteket. Miután részeg volt nem igen emlékszik az esetre. *Allapota nagyon súlyos és valóságos. Nem sok remény van az életben maradásához.*

A délután folyamán Kovács rendőrfogalmazó ismét kihallgatta a lövöldöző Horváth Mihályt és az esetről jelen volt tanukat, a kiknek vallomásától is az tűnik ki, hogy a meglőtt Nagy Sándor izgágasága és kötekedése okozta a történeteket.

A revolveres csizmadiák segéd ügyét a rendőrség, miután a vizsgálatot befejezte átteszi az ügyészséghez.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR.

Csütörtökön „Takarodó”, dráma (C) bérletben.

Pénteken „Szent Iván éji álom”, regényes színjáték. (Vörösmarty emlékére.) (A) bérletben.

Szombaton „Dolovai nábob leánya”, színmű (B) bérletben.

* **Eleven ördög.** A magyar operette zene megteremtője, Konti József, — emlékének kívánt áldozni az igazgatóság az „Eleven ördög” színdarabjával, illetve felelevenítésével. Az intenció szép és nemes. Konti emléke megérdemli azt a fáradságot, amit egy operette előadása megkíván. Szerencsés gondolat volt az is, hogy éppen az „Eleven ördög”-gel igyekezett bizonyítani az igazgatóság, hogy van benne némi hajlandóság a hálakultusz iránt is. Az „Eleven ördög”, Konti első daljátéka pazar módon tartalmazza a szebbnél szebb zenéi gondolatokat. Többi darabjaihoz többé-kevésbé ebből a remekművből merített javenciót és lelkesedést.

A szép számú közönség elég hálás is volt a felelevenítésért. Tapsolt minden szereplőnek és sokat. Amiátor nem mindegyik érdemelte meg az elismerést. Például Szabó Gyula, ez a különben igen tehetséges színész, — úgy racsosolt, mint egy lipótvárosi háziúr, s ezzel megszegyenítette az egész francia báró kart. A racsosolás külön művészet, s mint ilyen, csak gondos tanulás után sa játítható el. Aki nem ért hozzá, ne kinlódjon vele, mert a kinlódással leront minden illúziót.

Fóthi Fridának elhitte mindenki, hogy ő — eleven ördög. Emellett nagyon szépen énekelt. Pozsonyi Lenke ma elég ügyesen mozgott, bár — dacára a színpadon való gyakori szereplésének, — nem bír leküzdeni egyes bántó modorosságokat. A színpadi játékok első kelleke, hogy természetesen mutatkozzék. Azt pedig még Pozsonyi Lenke sem merné állítani, hogy a kollégialis pajtáskodás nyílt színein valami természetes volna.

A többi szereplők játéka, éneke ellen nincs különösebb kifogásunk.

Azonban sehogysem tudunk megbáratkozni a rendezéssel, ami annál keblemelenebb, mert hisz az egyes szereplők tevétségükhöz mérten a legjobban felelnek meg kötelességüknek. A hibának abban kell lennie, hogy

a csoportjelölések, a szereplők bejövetelei és távozásai nem a kotnak rendszeres és szerves egésze. Az ember szinte hajlandó volna azt is elhinni, hogy a színpadon egyszerű munkásemberek véres verejtékkel fát vágnak. De talán még a favágásban is több lélek van, mint ma volt a színpadi rendezésben. Pedig jó rendezés, összevágó előadás nélkül semmitsem ér a szereplők bürgé igyekezete.

* **Takarodó.** A Zilahy társulatot a legutolsó aradi szezonban a legnagyobb sikerrel a „Takarodó” előadásaihoz fűzik 12 estén keresztül adták ezt a nagy hatású darabot, melyhez az igazgatóság porosz modellek után készítettett jelmezeket, katonai egyenruhákat. A szereplők közül különösen Szabó Irmának, Békés Gyulának, Szakács Andornak és Ternyei Lajosnak volt nagy sikere a nagy méltán e, az elválik a ma esti előadásán.

* **Szent Iván éji álom.** Holnap ez a klasszikus Schakespearei vigják kerül színpadra, a darab szereposztása a következő: Tassens Szakács, Egens Dácsi, Lysamter Ternyei, Demetrans Krasznay, Philostrát Perényi, Vaeko Békés Gyula, Arkossy, Zuboly Polgár, Dudás Sarkadi, Hipollita Arday Ida, Hermia Markovits, Heléna Csáder, Obazon Almási, Fítionia Polgár Ilona és Puck Szabó Irma s ezenkívül az egész társulat vesz részt a darabban.

* **Dolovai nábob leánya.** Szombaton Herceg Ferenc népszerű színműve kerül színpadra, melyben Jobb Vilmát Szabó Irma, Belickyt Zilahy Gyula Szentirsayt Szakács Andor, Turjánt Ternyei Lajos játsszák.

TÁVIRATOK.

Oroszország.

Pjatigorszk, nov. 29. Karrasz lakói táviratot intéztek Witte miniszterelnökhöz, a melyben arra kéri a kormányt, hogy tekintettel azokra a hírekre, a melyek szerint általában Finnország, Lengyelország és a Kaukázus autonómiát kap, ne intézzék el az autonómia kérdését a birodalmi дума egybe hívása előtt, miután az orosz nép többsége ellenzi azt. Witte gróf távirati válaszában kijelentette, hogy az orosz nép nyugodt lehet a miniszterelnök nem terjeszt a cár elé olyan rendszabályt, a mely a külső tartományokat elszakíthatná a birodalomtól, a melybe súlyos, hosszú küzdelmek utján olvasztották be azokat. Örült eljárás volna és sem a cár előtt, sem a nemzet előtt nem volna igazolható, ha a kormány könnyelműen olyan határozatokat hozna, a melyek az orosz vérel egyesített és megszilárdított területi állományt szétdarabolhatnák. A külső tartományokat érintő kérdések megoldását csak a дума kezdeményezheti, de maga a kormány a lakosság egyes rétegei között nem tesz különbséget. Minthogy a kormány a cár akaratát akarja végrehajtani, figyelembe kell vennie a lakosság minden részének nemzetiségi és vallási különfésőségét.

Ethunyt tábornagy.

Trieszt, nov. 29. Gyurits Dávid báró nyug. altábornagy tegnap Triesztben 84 éves korában meghalt.

A norvég király.

Krisztiania, nov. 29. Este a király és a királyné és Henrik porosz herceg a Nemzeti Színház diszeloadását nézték végig. — Az előadásra hivatalosak voltak a kormány tagjai, a storting elnöke, a diplomáciai kar és a külföldi tisztek. A prólógus után Björnsterne Björnsonnak „Sigurd Jorsalvar” című darabját, amelyhez Grieg Ede irt zenét adták elő. Björnson és Grieg, valamint Fritjof Nansen mint hivatalosan meghívottak nézték végig az előadást. Az előadás után a közönség élénk ovációkban részesítette a királyi párt és lelkesedéssel énekelt a „Szeretjük ez országot” kezdetű nemzeti himnuszot.

Gyilkos plébános.

Rózsahegy, nov. 29. A rózsahegyi törvényszék előtt tegnap egy Kalyavszky nevű katolikus plébános állott gyilkossággal vádolva. A plébános agyonütötte egy bivat, mivel valami végett összeveszett. A törvényszék a gyilkosságért öthónapi fogházra és 1000 korona pénz bírságra ítélte.

Budapesti gabonatorzsada.

(Déli sárlat.)

Budapest, nov. 29.

Buzakínlat és vételkedv javult. — Tartott irányzat mellett 15 000 méterházas került forgalomba változatlan áron. — Egyébb gabonanemek változatlanok. Idő: borús.

Buza áprilisa	17.16—18.
Dorz áprilisa	14.24—26.
Fab áprilisa	14.22—24.
Tengeri májusra	13.68—70.
Ropce 1906. augusztusra	26.20—40.

Törvényszék.

§ Büntvizsgálat Pestvármegyházán.

A budapesti kir. ügyészség meghívásából a rendőrség széleskörű nyomozást indított ismeretlen tettesek ellen hatóság elleni erőszak büntette címén azért, hogy most hétfőn a vármegyház nagytermében tartott közgyűlésen a teremnek hátsó bejáratát székekkel embermagasságra eltorlaszolták, úgy hogy azon ajtó bejáraton a főispán nem tudott a terembe hatolni. A nyomozat annak kiderítésén buzgókodik, hogy névszerint megállapítsa, kik voltak azok, akik a közgyűlési terem székeit az ajtó elé hordták torlaszul megyei tisztviselők, vagy pedig megyebizottsági tagok? Kinek az indítványára csinálták ezt a torlaszt? A rendőrség naponta számos embert hallgat ki mindezek megállapítása végett. Koháry Márton vár megyei iktató ellen, akit a főispán tettleges inzultálásért a rendőrség a főispán bevonulásának első napján letartóztatott, már a vizsgálatot befejezték s az iratok most indítványtétel céljából a kir. ügyészségnél vannak. Koháryt, ha csak kifogásokkal nem él a vádirat ellen, már a jövő hónapban felelősségre vonja a törvényszék hatóság elleni erőszak büntetéseért.

Szerkesztői-posta.

Ifj. Sz. V. A címet elvéstette; az illető csak h. szerk. je a lapnak. Szép költeményét mindazonáltal örömmel közöljük, máskor is szívesen látjuk.

D. I. (N.-Károly.) Így van jól: manifestum, királyok, államférfiak, politikai pártok (néphez intézett igazolványa, többnyire eljárásuk igazolására); manu propria, sajátkezűleg; manufactura, ipari cikkek (kivált a szövőipar áru) ellentétben a gyápparral; manuscriptum, kézirat; manus mortua, holtkép, mialatt féként a klerus javait érük.

„Itt élned halnod kell!”

— Regény. —

Irta: Inotay Béla. 64

VII.

„Isten hozád, örökre, végkép!”

Nyomban követte egy pohos ur; a kabátja gallérján valami rendjei rozsettje virított. — Vele sétált Betszába királyné. Mert, ha az igen imponáns megjelenésű delnőket Mária Teréziához hasonlítjuk, a súlyos léptű zsidó asszonyokat is a maguk királynőjéhez illik mérnünk!

— Kedves néni, szóltam rövid szünet után, nem kegyeskednék az én családomtól valamit elfogadni?

— Az ön családjától, édes Elza? Az apa lovasasságát talán? Ebből jutott nekünk is. A mama házasságából? Nos, ez, — ez, — különlegesség... Kívánatos lenne. De egyáltalában fogadhatunk mi el ezentul bármit is a maga családjától?

— Egyet mindenesetre, az pedig tulajdonsága nemcsak atyámnak, de anyámnak is.

— Mindkettejük egyenességéből szeretnék a Serénkeknek juttatni, kedves báróné. Mit jelent mindaz, a miről eddig beszélgettünk? Miért hívatott a báróné?

— Kegyed, édes Elza, mindig igen rohamos és ezzel, — megvallom, — számtalanszer elrémített már. Mindamellett ne vigyük a dolgot kenyértörésre. Ily hideg megszólítást nem érdelek tőle. — Mondtam már, hogy Aladár féltékeny kegyedre. Nem lehet a fejéből kiverni, hogy önök szeretik egymást Jenőmmel és hogy egymásnak is vannak teremtve.

— Igen bizelgő hallanom, báróné.

— Higyje meg én sem ijednék meg a dologtól. Lassa, lassa, milyen igaztalan irántam, édes gyermekem!

Mama ezt igen, igen nyájssan, kissé hamiskásan igyekezett mondani. Olyan hangon, a mint a nagy igen nagy Prielle Kornélia szokott beszélni a Pailleron „A hol unatkoznak” ja Reville hercegnőjének szerepében. Kér, hogy a bárónénak nincs anyai szíve. Nem hatott, pedig még a tüjét is letette, annyira fegyvertelen skart lenni. Az ujjával kezesen megfenyegetett.

Le nem vettem szememet a parkbeli társaságról. Láttam, hogy Aladár már a kezét fogja meg a súlyos orru leányok. A súlyos léptű mama a szeméit törli. A súlyos zsebű papa kereskedői szemmel méregeti a kastélyt.

Tisztában voltam mindennel.

— Kedves báróné, igazán el vagyok bájolva. Meg is vagyok hatva. Nem tudhatnám meg mellékesen, kikkel vigasztalódik a parkban Aladár, a császári-királyi kamarás? Nem nevezhetné meg a báróné?

— De miért ne? Béro Kokányi Eszkelesz Mór, a neje és René leányuk.

— Egyetlen gyermekük ugyebár?

— Egyetlen gyermekük!

— Van vagy egy milliója!

(Folyt. köv.)

Városi Színház.

Bérlet 54. szám. (C)

Csütörtök, 1905. évi november 30 án:

Takarodó.

Dráma 4 felvonással. Irta: Beyerlein F.

SZEMÉLYEK.

Volkhardt — — — —	Békés Gyula.
Volkhardt Klára — — — —	Szabó Irma.
Lauff n — — — —	Tornyai Lajos.
Höwen — — — —	Kondor Ernő.
Helbig — — — —	Szakács Andor.
Gróf Lebcenburg — — — —	Deésy Alajos.
Queiss — — — —	Győre Alajos.
Bannevitz — — — —	Vadász Lajos.
Mihalek — — — —	Sarkadi Vilmos.
Ordinán — — — —	Szabó Gyula.

Holnap, pénteken, december hó 1-én:

Vörösmarty emlékeztetére: **SZÉP ILONKA.**

Melodráma élőképekkel: Vörösmartytól. —

Ezt követi:

SZENTIVÁNEJIALOM.

Tündéres színjáték. Shakespeare től.

Kitünő borecet.

Kitünő régi bakar borból készült erős borecet kapható literenként 80 krcárért Péterfia utca 9 szám alatt naponként délután 3 órától 5-ig.

Nyilt-tér.

szilárd és folyékony
Száppan
a bőrt fehérré
és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

Glycerin száppan

ugy felnőtteknél, mint gyermekeknek a leggyöngébb korban a legkitünőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár Schandlbauer, Fröhwald, Breus Károly Gusztáv, Schandlbauer stb. . . által legjobbanmelyen-é éhszant.

MAGYAR

állam vasutak

menetrendje

1905. október hó 1-től.

Debrecenből indul:

		óra	perc	
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46	
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8	57	
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	3	30	
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25	
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—	
Csak Szatmár (gyorsvonat) —	d. u.	6	55	
Csak Szatmár teher v. sz. sz. —	este	8	24	
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.) —	d. u.	12	11	
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8	51	
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7	17	
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	36	
	m. á. vasutól	reggel	5	35
	vásártérről —	reggel	5	44
	m. á. vasutól	d. e.	8	09
	vásártérről —	d. e.	8	16
H-Böszörmény	m. á. vasutól	d. u.	11	11
B.-Sz.-Mihály	vásártérről —	d. u.	11	20
felé	m. á. vasutól	d. u.	4	41
	vásártérről —	d. u.	4	54
	m. á. vasutól	este	7	—
	vásártérről —	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4	35	
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56	
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v. től	d. u.	4	56	
O.-Kócs — Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16	
Derecske — N.-Léta felé — —	reggel	9	35	
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4	51	

Bpestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 48 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35

Budapestről Debrecenbe indul:

A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15

Debrecenbe érkezik:

Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	8	29
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	6	40
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	8	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár — M.-Szigedről — — —	d. e.	4	31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6	48
Szatmár felől — — —	este	8	04
Kassa — Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	este	11	31

	vásártérről —	reggel	7	33
	mávasuthoz	d. e.	7	40
B.-Sz.-Mihály	vásártérről —	este	6	22
H-Böszörmény	mávasuthoz	este	6	28
felől	vásártérről —	d. u.	3	29
	mávasuthoz	d. u.	3	35

F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasuthoz	d. u.	7	54
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Kócs — Polgár felől mav. hoz	reggel	5	35
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	8	18

Neustein Fülöp
Cukrozott
hashajtó labdacskai

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)

E pirulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyöngéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb semlette oly ártalmatlan, mint e pirulák.

Székszorulás

legjobb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsőjük végett még gyermekek is szívesen veszik. Egy 15 pirulát tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekeres mely 8 dobozt, tehát 120 pirulát tartalmaz, csak 2 kor. 45 fill. A pénz előleges beküldése mellett egy tekeres bérmentve szállítatik.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük határozottan Neustein Fülöp hashajtó-labdacsait. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényszéki legvédelem alatt álló csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein Fülöp „Szent Lipót” hoz címzett gyógyszerész BÉCS, I., Plankeng 6. **Kapható:** Debrecen: Balázs Ödön, Füleki Pál, Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnek, Tót B. gyógyszerész uraknál.

KOSTYA JÁNOS

é k s z e r é s z

Debrecen, Széchenyi-u. 1. sz.

Ref. Kistemplom mellett.

Ajánlja a már 20 év óta fennálló

é k s z e r ü z l e t é t,

amely a nagyérdemű közönség által elismert szolid, lelkiismeretes kiszolgálásban páratlan és legolcsóbb forrás.

Dus választék.

Tulfizetés kizárva.

H I R D E T É S E K

felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Pserhofer-pilulák

valódiak csak ezzel a vörös fölírással. „J. Pserhofer”.

József császár ideje óta tehát több mint 120 év óta mint legrégibb, fájdalom nélkül hashajtó háziszert ismerik és sok orvos sürgősen ajánlja a rossz emésztés és dugulás minden következménye ellen, mint az epecirkuláció zavara, májbaj, szélkolika, aranyér, a belek petyhüdtsege stb., vértisztító tulajdonságai következtében kitűnő vérszegénység, ideges főfájás, sárgaság stb. esetén.

1 skatulyácska 15 pilulával . K. —.42
1 tekeres 6 skatulyácskával . K. 2.10

A Pénz előleges beküldése esetén ára portómentes megküldésével együtt

1 tekeres Korona.	2.60	4 tekeres Korona	8.90
2 " "	4.70	5 " "	10.50
3 " "	6.80	10 " "	18.50

Egyedüli készítőhely,

Pserhofer J. gyógyszerész
WIEN, I., Singerstrasse 15

Van szerencsém a m. t. vevőközönséget értesíteni hogy túlhalmozott raktár miatt a

férfi divat cikkeket

(u. m. Ingeket, alsó nadrágokat gallérokat kényelöket, kalapokat, nyakkendőket stb.)

beszerezési áron alól

bocsátom áruba.

Ezen kedvező bevásárlási alkalmat a m. t. vevő közönség szíves figyelmébe ajánlom.

Tisztelettel:

BORSOS KATA,
DEBRECEN, Városháza.

NÉPSEGÉLYZŐ BANK mint szövetkezet

Debrecen, Lamprecht-palota, piac-utca 44. szám.

Mindazoknak, kik heti befizetésekkel tőkét gyűjteni, avagy kényelmesen letörleszhető olcsó kölcsönt igénybe venni óhajtanak, szíves tudomására hozzuk, hogy 1906. évi január hó 1-én fenti cég alatt működésünket megkezdjük.

Szövetkezetünk tagja lehet mindenki, aki legalább heti

10 fillér

lefizetésére kötelezi magát, ami feljogosítja befizetése arányában olcsó kölcsönt igénybe venni. — Kölcsöneink könnyen törleszhetők, mert 6 és 12 éves évtársulatot alakítunk már most is.

TAGUL jelentkezhetni lehet az igazgatóság bármely tagjánál, továbbá **Kontsek Géza** fűszerüzletében (Kossuth-utca), **Kontsek Kornél** női divat üzletében (Kossuth-u. sarkán), **Békés Lajos** férfidivat áru üzletében (Piac-utca 44) **Donogán és Somossy** fehérnemű üzletében (Kistemplombazár), **Lusztig és Bán** fűszerüzletében (Simonfi-u), **Dávidházy Kálmán** könyvkötészetében (Fűvészkert) Debrecen, 1905. november hó 6-án,

Domahidi Elemér

Hajdumegye és Debrecen sz. kir. város főispánja, elnök.

Dr. Weisz József,
ügyvéd jogtanácsos,

Kontsek Géza,
fűszernagykereskedő, alelnök.

IGAZGATÓSÁI TAGOK:

Dr. Balkányi Emil,
Békés Lajos

Dr. Kun Béla,
Somossy László,

Dr. Berger Andor,
Dávidházy Kálmán,

Lamprecht Frigyes,
Than Gyula,

Békés Emil,
Fisch Lajos,

Lusztig Dezső,
Tóth Kálmán,

Dr. Varga Elemér,
Werlin Sándor.

FELÜGYELŐ BIZOTSÁG:

Sámy Béla,

Gyuresán Béla,

Trigászky Emil,

Ungár Jenő.

Ügyvezető igazgató: Geréby Pál.

„Hollandi gyomorcseppek“

a legkitünőbb háziszser minden-
nemű gyomorfájásnál, gyomorgörcsnél,
emésztési zavaroknál.

Használati utasítás mellékelve min-
den üveghez.

Köznel tartása kiválóan ajánlható
oly egyéneknek, kik nyaralni, utazni
mennek vagy akik tanyákon vagy
kis faluban tartózkodnak, hol baj
esetén orvosi segítséghez azonnal nem
juthatnak.

1 üveg „hollandi csepp“ ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő gyógyszerárában

DEBRECEN, városházzal szemben.

Szőlővessző

A világhírű

„Delaware“

adja a legjobb bort!

Oltani peremezni nem kell!!

a szőlészeti kincse.

A phyloxera ellen áll!!

Leírását és árjegyzékét ingyen kül-

dünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron

kaphatók!

nagymenyiségű sima és gyökeres
Delaware vessző eladás

Cím:

Zsigyártó és Takáts

Telep: Alsó-Segesd.

Központi iroda: **Felső-Segesd**

Somogy-m.

Üzlet átvétel.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b.
tudomására hozni hogy az

Ipar kávéházát átvettem

és azt ujjonnan renováltattam, úgy, hogy a mai
kornak teljesen megfelel és e téren husz éven
át szerzett tapasztalatommal oda fogok hatni,
hogy a nagyérdemű közönség becses pártfo-
gását kiérdemeljem.

Tisztán kezelt italok.

Hamisítatlan borok.

Billiár nappal egy óra 24

krajcár, éjjel 32 krajcár.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását
kérve maradtam teljes tisztelettel

Benkő János

az „Ipar“- kávéház tulajdonosa.

Hirdetmény.

Nagyméltóságú **Gróf Zichy Géza** ur **Hosszu-Pályi** község
határában lévő, **Szabó Tisztás** birtokán 64 kat. holdnyi területen
fekvő, körülbelől 1183 méteröltre becsült faanyaga, melyből 5 hold
739 □-öl karónak is használható **akácfa**, a többi részben műfának
is használható **tölgyfa**, —

L a b a n e l a d ó.

Az erdőfája a fentemlített birtokon megtekinthető. Ajánlatok a Hajdu-
Tetétleni uradalom Tisztartóságának küldendő **Tetétlenre**, per
Kaba vasutállomás.

Pserhofer-fagybalzsam

elismert legbiztosabb szer **mindennemű fagyások** ellen, nem különben
fagyás okozta elhanyagolt régi **sebek** eltávolítására.

1 tégely ára **2 korona**.

Pserhofer-pulmonin

kitünően bevált szer még oly idült **köhögés**, **légsőhurut**, **tüdőbaj**,
szamárhurut ellen, úgy gyermekek, mint felnőttek számára. 3—4 üveg
elegendő. Orvosiilag többszörösen ajánlva.

1 üveg ára **2 korona 50 fillér**.

Pserhofer migrän csokoládé

elsőrendű szer **migrän**, **ideges fejfájás** és **neuralgia** azonnali megszüntetésére

1 doboz ára **1 korona 60 fillér**.

Pserhofer-arckrém

pörösenések, bőratkák, szeplők és az arc bőr minden tisztatlanságá-
nak eltávolítására.

1 tégely ára **1 korona 60 fillér**.

Kizárólagosan megrendelhető:

Pserhofer J. gyógyszerárában

WIEN, I., SINGERSTRASSE 15.

Óh jaj!

Megfojt ez az
átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyál-
kásodás ellen

gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják
és kitűnő ízűek.

Debrecza 1 korona és 2 korona.

Próbadohoz 50 fillér

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR“

GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körut 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakha-
mar meggyógyított.

Kapható, Debreczenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor
Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. Emil, Szilc
Ferenc, Koczián Dezső, Radakovits Géza, Tóth Béla gyógyszerárában.